

TLAČOVÁ SPRÁVA
26. august 2013

Ďalšie kroky v Česko-Slovensko-Maďarsko-Poľsko-Rumunskej integrácii trhu

V nadväznosti na Memorandum o porozumení, ktoré bolo podpísané dňa 11. júla 2013, riadiaci výbor 5M MC zložený zo zástupcov národných regulačných úradov (ERÚ, ÚRSO, HEA, URE a ANRE), prevádzkovateľov prenosových sústav (ČEPS, SEPS, MAVIR, PSE, a Transelectrica) a energetických búrz, resp. organizátorov národných trhov s elektrinou (OTE, OKTE, HUPX, TGE a OPCOM) z Českej republiky, Slovenska, Maďarska, Poľska a Rumunska, prerokoval ďalšie kroky v integrácii denného trhu s elektrinou.

V úvodnej fáze projektu zúčastnené strany čelili základnej otázke týkajúcej sa organizácie denného trhu s elektrinou v kontexte ďalších integračných aktivít a prepojení jednotlivých trhov s elektrinou. V rámci projektu bol vykonaný verejný prieskum, ktorého cieľom bolo získať spätnú väzbu od spoločností pôsobiacich na piatich trhoch s elektrinou (pozn. CZ-SK-HU-PL-RO) o prípadných vplyvoch navrhovaných opatrení, a to najmä stanovenie času uzávierky pre príjem denných diagramov (GCT) a rozsahu integrácie (viac informácií o dotazníku nájdete [tu](#)).

Na základe dôkladnej analýzy výsledkov prieskumu dospeli národné regulačné úrady k záveru, že neexistuje spoločný názor medzi účastníkmi trhu s elektrinou vo všetkých dotknutých trhoch, týkajúci sa navrhovaných scenárov pre prepojenie piatich trhov s elektrinou. V záujme ďalšej integrácie trhov s elektrinou, riadiaci výbor prijal stanovisko národných regulačných úradov, aby Market Coupling projekt bol spustený s GCT o 11:00 hod. a zahŕňal denné trhy s elektrinou Českej republiky, Slovenska, Maďarska a Rumunska. Uvedené krajiny sa budú usilovať v čo najväčšej miere o súlad s NWE (North West Europe). Úzka spolupráca medzi partnermi v rámci projektu 5M MC bude takto prispievať k budúcej integrácii trhov s elektrinou. Spoločným názorom zúčastnených strán je, že pripojenie poľského trhu s elektrinou bude realizované neskôr v rámci iniciatívy CEE FBMC (Central East Europe Flow-Based Market Coupling). Do tej doby bude päť energetických búrz, resp. organizátorov národných trhov s elektrinou naďalej spolupracovať na implementácii PCR (Price Coupling of Regions) riešenia deklarovaného ako cieľový model pre európsku integráciu trhov s elektrinou.

-koniec-

Základné informácie:

HUPX – Hungarian Power Exchange Ltd.

MAVIR Ltd. založil svoju dcérsku spoločnosť so 100% podielom HUPX Hungarian Power Exchange Ltd. 9. mája 2007. Splnením požiadaviek Rozhodnutia č. 794/2008 MAVIR Ltd. predložil dokumentáciu žiadosti o udelenie povolenia na založenie a prevádzku organizovaného trhu s elektrinou, a to 11. septembra 2008 prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti HUPX Hungarian Power Exchange Ltd. Maďarská energetická kancelária na základe svojho Rozhodnutia č. 136/2009 z 9. apríla 2009 vydala pre HUPX Hungarian Power Exchange Ltd. povolenie na prevádzku organizovaného trhu s elektrinou na obdobie 10 rokov. HUPX spustilo prevádzku denného trhu 20. júla 2010 a fyzický termínovaný obchod 19. júla 2011. Od začiatku (júl 2010) bol celkový zobchodovaný objem na trhu HUPX 26 TWh. V roku 2012 bol celkový zobchodovaný objem 12,6 TWh, čo je takmer jedna tretina maďarskej spotreby.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.hupx.hu>.

MAVIR – the Manager of Power

MAVIR Magyar Villamosenergia ipari Átviteli Rendszerirányító Zártkörűen Működő Részvénytársaság [MAVIR- maďarský prevádzkovateľ prenosovej sústavy Ltd., MAVIR ZRt.] je mladou organizáciou s bohatými tradíciami a skúsenosťami. Tradícia, skúsenosti a mladosť sa v tomto prípade navzájom nevyučujú: predtým, ako bol založený MAVIR, Národné dispečingové centrum plnilo technické úlohy prevádzky sústavy, a to od novembra 1949. Vytvorením integrovaného prevádzkovateľa prenosovej sústavy (PPS) 1. januára 2006 sa prevádzkovateľ prenosovej sústavy včlenil do Divízie pre prevádzku sústavy v rámci Národnej elektrizačnej spoločnosti Ltd. a do Divízie pre prenosovú sústavu v rámci Maďarských elektrizačných spoločností Ltd. Vysoko kvalifikovaný tím odborníkov, ktorí milujú svoju profesiu a vykonávajú ju na vysokej úrovni sa spojil s MAVIR ZRt., ktoré znamená viac, než len staré dispečingové centrum: v súčasnosti si MAVIR ZRt. plní nasledujúce povinnosti:

- Poskytovanie spoľahlivej, účinnej a bezpečnej prevádzky Maďarskej elektrizačnej sústavy, vrátane požadovaných rezervných výrobných a prenosových kapacít;
- Vykonávanie dohľadu a rozširovanie aktív prenosovej sústavy, s cieľom vykonávať všetky práce spojené s jej obnovou, údržbou a rozvojom, nevyhnutné pre riadne a spoľahlivé poskytovanie dodávky;
- Zabezpečovanie neprerušovanej prevádzky, prispievanie k ďalšiemu rozširovaniu trhu s elektrinou, zabezpečenie nediskriminačného prístupu pre užívateľov prenosovej sústavy;
- Spracovávanie údajov získaných od účastníkov v rámci poskytovania dodávok elektriny;
- Informovanie účastníkov trhu o hrozbe uzatvárania nerealizovateľných kontraktov;
- Harmonizácia prevádzky Maďarskej elektrizačnej sústavy so sústavami v susedných krajinách;
- Koordinácia medzinárodnej spolupráce;
- Príprava stratégie rozvoja sústavy a predkladanie návrhov na rozvoj portfólia výrobní.

Na základe osvedčenia obsiahnutého v Rozhodnutí maďarského energetického úradu zo dňa 13. marca 2012, MAVIR pracuje v súlade s modelom ITO (Independent Transmission Operator - Nezávislý prenosový prevádzkovateľ), tým je MAVIR vlastníkom a prevádzkovateľom prenosovej siete v rámci vertikálne integrovanej energetickej korporácie.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.mavir.hu>.

MEKH (HEA)

Hungarian Energy and Public Utility Regulatory Authority je nezávislý orgán verejnej správy so zodpovednosťou podávania správ na ročnej báze maďarskému parlamentu. Úlohy úradu sú špecifikované v zákone o HEA, zákone o zásobách zemného plynu, rovnako ako v zákone o elektrine, dodávke tepla a zásobách vody pre verejnú spotrebu. V súvislosti s projektom rozšírenia CZ-SK-HU Market Couplingu je úrad podľa ustanovení týchto zákonov zodpovedný najmä za:

- Vydávanie a novelizáciu licencií pre prevádzku prenosovej sústavy (MAVIR) a pre prevádzku organizovaného trhu (HUPX);
- Schvaľovanie všeobecných podmienok trhu s elektrickou energiou (Obchodný zákon pripravený MAVIR, Pravidlá trhu HUPX), ako aj obchodných kódexov držiteľov licencií;
- Určovanie rozsahu informácií, ktoré sa majú zverejňovať;
- Prešetrenie sťažností zákazníkov.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.mekh.hu>.

OTE, a.s.

OTE, a.s., český operátor trhu s elektrinou a plynom (OTE) je akciová spoločnosť založená v roku 2001. OTE poskytuje komplexné služby jednotlivým hráčom na trhoch s elektrinou a plynom v rámci Českej republiky. OTE spustil organizáciu obchodovania na dennom trhu s elektrinou v roku 2002 a v nasledujúcich rokoch aj na vnútrodených a blokových trhoch s elektrinou. OTE funguje ako operátor trhu s plynom od roku 2010, pričom pokrýva prevádzku denného aj vnútrodeného trhu s plynom. Nepretržité spracovávanie údajov a ich výmena nevyhnutná pre zúčtovanie a vysporiadanie odchýlok medzi kontrahovanými a aktuálnymi objemami dodanej a odobranej elektriny a plynu patrí medzi služby, ktoré OTE ponúka hráčom na trhu v rámci českého trhu s elektrinou a plynom, vrátane administratívnych postupov spojených so zmenou dodávateľa. OTE taktiež spravuje Národný register emisií skleníkových plynov. OTE je držiteľom povolenia na vykonávanie činností operátora trhu, ktoré pokrýva aktivity v rámci trhov s elektrinou a plynom v Českej republike. Okrem projektu rozšírenia trilaterálneho market couplingu, OTE je plne zapojený v mnohých ďalších integračných projektoch (t.j. PCR, XBID riešenie, MC CZ-SK-HU, CEE+NWE projekt).

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.ote-cr.cz>.

ČEPS, a.s.

ČEPS, akciová spoločnosť je jediným českým prevádzkovateľom prenosovej sústavy a je držiteľom výhradnej licencie pre tento účel udelenej Energetickým regulačným úradom v súlade so Zákonom o energetike. Spoločnosť nesie zodpovednosť za údržbu a modernizáciu 41 transformačných staníc so 71 transformátormi, ktoré zabezpečujú dodávku elektriny z prenosovej sústavy do distribučnej sústavy, ako aj 400 kV vedení s celkovou dĺžkou 3508 km a 220 kV vedení s celkovou dĺžkou 1910 km. ČEPS je členom relevantných európskych medzinárodných organizácií. Spoločnosť zodpovedá za udržiavanie rovnováhy medzi dodávkou elektriny a jej spotrebou v rámci českej elektrizačnej sústavy v reálnom čase (systémové služby) a za organizovanie cezhraničných výmen elektriny, vrátane tranzitov. ČEPS je tradične zainteresovaný do vytvárania liberalizovaných trhov s elektrinou v rámci Českej republiky aj Európy.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.ceps.cz>.

ERÚ

Energetický regulačný úrad (ERÚ) bol zriadený 1. januára 2001 Zákonom č. 458/2000 z 28. novembra 2000 o podmienkach obchodu a štátneho riadenia v energetickom priemysle a zmenách v súvisiacich zákonoch ("Energetický zákon") v znení neskorších úprav, ako administratívny orgán pre reguláciu energetického sektora v Českej republike. ERÚ zodpovedá najmä za podporu konkurencie na energetickom trhu, podporu využívania obnoviteľných zdrojov energie a ochranu záujmov zákazníkov v oblastiach energetického priemyslu, v ktorých konkurenciu nie je možné dosiahnuť.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.eru.cz>.

OKTE, a.s.

OKTE, a.s. je organizátor krátkodobého trhu s elektrinou v Slovenskej republike, akreditovaný Ministerstvom hospodárstva SR. OKTE, a.s. bol zaregistrovaný ako nezávislý právny subjekt 11. augusta 2010. Hlavné činnosti spoločnosti a vybrané typy služieb sú predmetom cenovej regulácie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Organizácia organizovaného krátkodobého cezhraničného trhu s elektrinou sa riadi Prevádzkovým poriadkom OKTE, a.s.. Organizovaný krátkodobý cezhraničný trh s elektrinou umožňuje účastníkom trhu s elektrinou ponúkať alebo dopytovať elektrinu, zlepšuje ich možnosti dosiahnuť vyváženú obchodnú pozíciu pred samotnou dodávkou/odberom elektriny, a tým znižuje pravdepodobnosť vytvárania odchýlok medzi plánovanými a reálnymi hodnotami dodávky/odberu elektriny. Ďalšou úlohou OKTE, a.s. je zúčtovanie odchýlok v rámci Slovenskej republiky. OKTE, a.s. je taktiež držiteľom licencie pre vykonávanie činností organizátora krátkodobého trhu s elektrinou.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.okte.sk>.

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s.

Od 21. januára 2002 spoločnosť Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. prevádzkuje prenosovú sústavu v rámci Slovenskej republiky ako nezávislý právny subjekt. Poslaním spoločnosti je spoľahlivá prevádzka prenosovej sústavy, zabezpečovanie dispečerského riadenia sústavy, jej údržba, obnova a rozvoj, s cieľom zabezpečovať udržateľnú a kvalitnú dodávku elektriny pre všetkých užívateľov prenosovej sústavy, vrátane paralelnej prevádzky so susednými prepojenými prenosovými sústavami. Okrem toho, pre spoločnosť je zásadným dodržiavanie transparentných a nediskriminačných princípov prístupu do sústavy s minimálnym vplyvom na životné prostredie. Rovnako tak, základom je rešpektovanie požiadaviek vyplývajúcich z národnej a európskej legislatívy, rozhodnutí národného regulačného úradu, pravidiel prevádzky a medzinárodnej spolupráce v rámci synchronne prepojenej elektrizačnej sústavy EÚ.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.sepsas.sk>.

URSO

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví je štátny administratívny orgán zriadený v roku 2001. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví plní funkciu regulačného orgánu, spolu s Regulačnou radou v odvetviach elektriny, plynu centrálného vykurovania a vodného hospodárstva, s cieľom vytvárať a podporovať konkurenčné prostredie, aby sa chránili jednak zákazníci a jednak záujmy držiteľov licencií tak, aby bola docieľená rozumná návratnosť investícií a zaistená spoľahlivá, ekonomická a kvalitná dodávka tovarov a služieb v rámci regulovaných sieťových odvetví.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.urso.gov.sk>.

TGE

Towarowa Gielda Energii SA (Polish Power Exchange) bola založená v decembri 1999 a odvtedy je aktívna na poľskom trhu s elektrinou. TGE bola prvá a dodnes jediná burza s licenciou od Komisie pre finančný dohľad na prevádzkovanie výmeny tovarov v Poľsku. TGE je v súčasnosti vo vlastníctve Varšavskej Burzy ([Warsaw Stock Exchange](http://www.wse.pl)). TGE hrá kľúčovú úlohu v procese liberalizácie trhu s elektrinou a zemným plynom v Poľsku. Od decembra 2010 TGE a Nord Pool Spot úspešne prevádzkujú prepojenie denných trhov cez profil SwePol, ktorý spája Švédsko a Poľsko. TGE slávnostne spustila obchod so zemným plynom v decembri 2012. V súčasnosti TGE prevádzkuje nasledovné trhy:

- Denný trh s elektrinou a vnútrodený trh s elektrinou;
- Forwardový trh s elektrinou s fyzickou dodávkou;
- Trh s vlastníkmi právami (OZE a KVET osvedčenia o pôvode);
- Trh s emisími povolenkami (len spotový trh);
- Trh so zemným plynom: spotový a forwardový trh s fyzickou dodávkou.

Likvidita trhov TGE sa zvyšuje: v roku 2012 predstavoval objem zobchodovanej elektriny 19,1 TWh na dennom trhu a 112,9 TWh na forwardovom trhu s fyzickou dodávkou.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.tge.pl>.

PSE S.A.

PSE je prevádzkovateľ prenosovej sústavy v Poľsku, je spoločnosťou s kľúčovým významom pre národné hospodárstvo, ktorá bola zapísaná do registra podnikov osobitného významu pre hospodárstvo a obranu. Hlavným predmetom činnosti spoločnosti je poskytovanie služieb prenosovej sústavy v súlade s požadovanými kritériami pre bezpečnú prevádzku poľskej elektrizačnej sústavy a dodržiavanie objektívnych a transparentných zásad, ktoré zabezpečujú rovnaké zaobchádzanie so zainteresovanými stranami, s náležitým ohľadom na životné prostredie. Hlavné ciele činnosti PSE S.A. sú:

- Poskytovanie služieb súvisiacich s prenosom elektriny a zabezpečenie bezpečnej a nákladovo efektívnej prevádzky poľskej elektrizačnej sústavy pri splnení podmienok synchronného prevádzkovania s ostatnými európskymi systémami;
- Zabezpečenie potrebného rozvoja domácej prenosovej sústavy a cezhraničných prepojení;
- Sprístupnenie prenosovej kapacity na základe trhových metód pre účely cezhraničných výmen, budovanie technickej infraštruktúry pre prevádzku na domacom veľkoobchodnom trhu s elektrinou.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.pse.pl>.

URE

Predseda Energetického regulačného úradu je ústredným činiteľom štátnej správy nominovaný na základe energetického zákona z 10. Apríla 1997, pre realizáciu úloh v oblasti palivovej a energetickej kontroly riadenia, ako aj podpory hospodárskej súťaže. Povinnosti a právomoci predsedu URE sú striktné prepojené so štátnou politikou v oblasti energetiky, t.j. ekonomické podmienky hospodárenia energetických podnikov, plány pre prevádzkovanie trhu, rovnako ako aj požiadavky vyvstávajúce z povinnosti prispôsobenia poľského práva k právu Európskej únie. Činnosti vykonávané nezávislým regulačným orgánom sú určené k naplneniu cieľa daného zákonodarcom a smerujú k vytvoreniu vyváženého ekonomického rastu, zaisteniu energetickej bezpečnosti, ekonomickému a rozumnému využívaniu palív a energie, rozvoju hospodárskej súťaže, boju s negatívnymi účinkami prirodzených monopolov, ochrane životného prostredia, dodržiavaniu záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných dohôd, ako aj k vytváraniu rovnováhy medzi záujmami energetických podnikov a spotrebiteľov palív a energie.

OPCOM SA

Rumunský operátor trhu - OPCOM SA bol založený v roku 2000 ako akciová spoločnosť a dcérska spoločnosť CNTEE Transelectrica SA. Povinnosti vyplývajú z jeho role organizátora a správcu centralizovaných trhov s elektrinou a operátora zúčtovania vo veľkoobchode s elektrinou v súlade s platnými predpismi ANRE a podmienkami Licencie č. 407. Hlavné činnosti vykonávané spoločnosťou OPCOM: spotové obchodovanie s elektrinou na dennom trhu (DAM) a vnútrodený obchod (IDM), zmluvné dodanie prostredníctvom centralizovaného trhu pre bilaterálne kontrakty s elektrinou (CMBC a CMBC-CN), obchodovanie s environmentálnymi osvedčeniami na trhu zelených certifikátov, ako aj na obchodnej platforme s emisnými povolenkami; zúčtovanie transakcií uzavretých na dennom trhu, vnútrodenom trhu a centralizovanom trhu zelených certifikátov, zúčtovanie transakcií s elektrinou uzatvorených na vyrovnávacom trhu organizovanom CNTEE Transelectrica SA a odchýlky subjektov zodpovedných za odchýlku, dohľad nad trhom a podávanie správ ANRE, poskytovanie relevantných informácií účastníkom trhu, masmédiám a širokej verejnosti. OPCOM bol v Rumunsku poverený na organizovanie trhu s plynom.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.opcom.ro>.

Transelectrica

Transelectrica bola založená nariadením vlády č. 627/ 31. júla 2000, osamostatnením bývalého Rumunského úradu pre elektrinu (CONEL). Transelectrica je rumunský prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorý hrá kľúčovú úlohu na rumunskom trhu s elektrinou. Spravuje a prevádzkuje elektrizačnú prenosovú sústavu a zabezpečuje výmenu elektriny medzi krajinami strednej a východnej Európy ako člen ENTSO-E (European Network of Transmission and System Operators for Electricity). Transelectrica je zodpovedná za prenos elektriny, prevádzkovanie systému a trhu s elektrinou, rozvoj siete a trhovej infraštruktúry, zaisťuje bezpečnosť rumunského energetického systému. Tiež slúži ako hlavné „spojenie“ medzi dodávkou a spotrebou elektriny neustálym zosúladením výroby so zaťažením. Od 29. augusta 2006 je Transelectrica vedená na Burze v Bukurešti (Bucharest Stock Exchange).

Poslanie: Transelectrica zaisťuje spoľahlivú a stabilnú prevádzku rumunskej energetickej sústavy v štandardoch kvality, zároveň poskytuje národnú prenosovú sústavu na základe transparentných, nediskriminačných a spravodlivých podmienok pre všetkých účastníkov trhu.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.transelectrica.ro>.

ANRE

Rumunský energetický regulačný úrad bol založený v roku 1999. Je organizovaný ako správne nezávislý orgán s právnou subjektivitou a vlastným majetkom, pod kontrolou parlamentu, samostatne financovaný a nezávislý pokiaľ ide o rozhodovací proces, organizáciu a fungovanie. ANRE schvaľuje a kontroluje plnenie národne záväzného regulačného rámca požadovaného pre riadne fungovanie odvetví zemného plynu, elektriny a tepla a trhov pokiaľ ide o ich efektívnosť, súťaž, transparentnosť a ochranu spotrebiteľa. Povinnosti a kompetencie ANRE sú stanovené Zákonom pre elektrinu a plyn č. 123/2012.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.anre.ro>.